Свѧщéннаѧ Їсторі́а Церкóвна

ѾвéтхЇ-етъ и҆ нóвы-етъ завѣ́тъ

сокращéнно сочинéна

на Славено-Бо́лгарскЇ-етъ ѧ҆зыкъ

сѫсъ Пыта́ніѧ и҆ ѿвѣ́ты заради мал-
ки-тѣ дѣца̀ ѿ є҆днаго̀ люборо́дна
и҆ сѧ̆ и҆зда́ва на печа́ть

ѿ

Настоѧ́тела-тъ

Васи́лїѧ Н. Нéновича

Die heilige Kirchengeschichte
des alten und neuen Testaments.

въ Бꙋ́димѣ Гра́дѣ

Пи́смены Кра́левскагѡ Ѹ҆нгар. Всеꙋ̑чилища.

1825.

Крайны-тѣ слова П. Ѡ. знаменꙋват, Пытаніе, (Ἐρώτησις) Ѿвѣтъ, (Ἀπόκρισις)

Ѧ слова-та ѫ, іѫ, кой-то сѫ оупотреблѧ-ватъ оу тѫзи книгѫ, пишѫт сѫ: ѫ, тамъ дѣто сѫ произносе єдин такѫв гласъ, кой-то сѫ тегли вѫтрѣ оугѫрло-то, и сѫ чꙋва различнѡ ѿ а, напр. мѫжъ, кѫща, пѫть, рѫка, сѫндѫкъ.

Іѫ, тамъ дѣто сѫ произносе єдин такѫвъ гласъ, кой-то сѫ тегли вѫтрѣ оу гѫрло-то, и сѫ чꙋва различнѡ ѿ ıа, или ıе, или ıа, напр. вѫрвіѫ, правіѫ, піıѫ, стоıѫ, и проч.

Слово то, ѫ, имаше го Славенскі-етъ народъ оу ветхи-тѣ книги, а послѣ го ѡс-тавихѫ, защото и произношеніе-то на рѣ-…-тѣ прешвѫрнахѫ: а ные и до нынѣ дѫр-жимъ такова-то произношеніе на ѫ, зато имамы потребность и да го пишемъ.

Помощницы на тѣзи книги:

Госп. Антѡній Іѡанновичь	на 500.
Госп. Іѡаннъ Начовичь	на 500.
Госп. Петко Михайловичь	на 100.
Госп. Хаџи Іордан х. Геновичь	на 200.

А Василій Н. Неновичь има сички-тѣ дрꙋги, колко-то сѫ тупарихѫ ѿ тѣхъ.

ЧАСТЬ А.

ІСТОРІА ЦЕРКОВНА

НА ВЕТХІ-ЕТЪ ЗАВѢТЪ

ГЛАВА А.

За сотвореніе-то на свѣтѫ-тъ.

П. Кой є сотворилъ тойзи свѣтъ;

Ѿ. Богъ: зато сѫ зове Творецъ на небе-то и на землıѫ-та, и на сички-тѣ твари.

П. Ѿ како го є сотворилъ той;

Ѿ. Ѿ нищо.

П. Ами какъ го є сотворилъ;

Ѿ. Самѡ сѫсъ єдно заповѣданіе.

П. За какѫвъ край;

Ѿ. За ради прославленіе-то на има-то свое, и да ꙗви на созданны-тѣ работи своıѫ-та благость.

П. За колко дена го є направилъ;

Ѿ. За шесть дена.

П. Како є направилъ оу первы-етъ день;

Ѿ. Небе-то, и землıѫ-та, а подиръ тѣхъ видѣло-то, или свѣтлость-та.

П. А̀ що̀ е̑ оу̑ дрꙋгі-етъ де́нь напра́вилъ:
Ѿ. Оу̑краси твердь-та̀ небе́снаѧ, то̀ е̑сть направи небесны-тѣ тѣла̀ и҆ положи всѧко на мѣсто-то мꙋ на о҆нова̀ пострáнно ѿстоѧ́ніе, дѣто е̑ междꙋ землѧ́-та и҆ небе́-то.
П. Що̀ е̑ пакъ оу̑трéті-етъ де́нь напра́вилъ;
Ѿ. Раздѣлилъ е̑ водѫ-та ѿ землѧ́-та, и҆ заповѣдалъ на землѧ́-та, да произведе̑ изъ себе сѧ́какво былі́е, (травы̀ и҆ дѫрвéта)
П. А̀ що̀ е̑ напра́вилъ оу̑ четвéрты-етъ де́нь;
Ѿ. Слѫнце-то, мѣсацѫ-тъ, и҆ ѕвѣзды̀-тѣ;
П. Оу̑ пе́ты-етъ де́нь па́къ що̀ е̑ произвéлъ;
Ѿ. Произвéлъ е̑ птицы-тѣ сѧ́каква ро́да, и҆ рыбы-тѣ изъ водѫ-та.
П. А̀ оу̑ шéсты-етъ де́нь како̀ е̑ напра́вилъ;
Ѿ. Напра́вилъ е̑ си́чки-тѣ живо́тини на землѧ́-та и҆ человѣ́ка-тъ по о҆́бразꙋ и҆ по подо́бію свою̀.
П. Створилъ ли е̑ нѣ́що оу̑ се́дмы-етъ де́нь;
Ѿ. Подирѣ тѣзи сотворе́ны работи, ни е̑ створи́лъ ни́що но́во.
П. Ѿ како̀ е̑ напра́вилъ Бо́гъ пе́рвы-етъ человѣ́ка;
Ѿ. Тѣло-то мꙋ е̑ напра́вилъ ѡ землѧ́-та.
П. А̀ми дꙋшѫ-та как̀ е̑ произвéлъ;
Ѿ. Като̀ е̑ дꙋхналъ оу̑ лице-то мꙋ: и҆ то̀ е̑сть по о҆́бразꙋ и҆ по подо́бію Бо́жїю.

П. Защо̀ е̑ Бо́гъ сотвори́лъ человѣ́ка-тъ;
Ѿ. Като̀ да го позна́е, и҆ да го люби: и҆ да бѫди поле́зенъ на си́чки-тѣ дрꙋги.
П. Ѿ какво̀ е̑ была̀ создана пе́рва-та жена̀;
Ѿ. Ѿ ребро́-то на пе́рвы-етъ человѣ́ка.
П. А̀ защо̀ та́кѡ;
Ѿ. Да пока́же съ това̀, чи сѫ ѿ е̑днѫ плоть и҆ ѿ е̑днѫ ко́сть.
П. Как̀ сѧ̀ сѫ называли пе́рвы-тѣ два̀ ч҃лка;
Ѿ. Мѫжѫ-тъ сѧ̀ е̑ называлъ А̀да́мъ, а̑ жена́-та Е̑ва.
П. Гдѣ ги е̑ поста́вилъ Бо́гъ;
Ѿ. Оу̑ Ра́й-етъ зе́мленый.
П. Що̀ е̑ былъ Ра́й-етъ зе́мленый;
Ѿ. Ра́й-етъ е̑ былъ прекра́сна градина, коѧ́-то Бо́гъ е̑ насадилъ, и҆ ѧ̀ далъ А̀да́мꙋ и҆ Е̑ви, да сѣдѧ́-тъ тамъ.
П. Оу̑ какво̀ состоѧ́ніе сѫ живели-тѣ тамъ;
Ѿ. Оу̑ совсѧ́мъ добро̀, споко́йно (мирно) весело, и҆ ї҆о́ще были сѫ и҆ безсме́ртны.

Глава̀ в҃.

За грѣхѫ-тъ на пе́рвы-етъ ч҃лкъ.

П. Ѿстáнахѫ ли сва́гда оу̑това̀ свято̀ и҆ блаже́нно состоѧ́ніе;
Ѿ. Ни сѫ: защо́то го загꙋбихѫ, като̀ непослꙋшахѫ за́повѣдь-та на сотворитела-тъ си.

П. Кой е постворилъ тѣхъ на това;

Ѡ. Діаволѫ-тъ, кой-то е прелѫстилъ Еѵѫ, да ѿкꙋси ѿ плодѫ-тъ смертный, дѣто е былъ запрещенъ (ѡпранъ), пак' тя е постворила и свой-етъ мѫжа.

П. Как' ги е наказалъ Богъ;

Ѡ. Той ги изгони ѿ Раѧ-тъ земленъ.

П. Ами остави ли имъ той нѣкое оутѣшеніе оу такова-то состояніе;

Ѡ. Остави: защо имъ обѣща да проводи спасителѧ-тъ, кой-то ще да сѫтріи власть-та сатановѫ, и тѣхъ да избави.

П. Оу какво состояніе е останалъ человѣкѫ-тъ подиръ грѣхѫ-тъ;

Ѡ. Оу совсѣмъ бѣдно, какво-то по тѣло-то, тако и по дꙋшѫ-та.

П. Какво зло е постигнало негово-то тѣло;

Ѡ. Голѣмы трꙋдове, безпокойства, различны болѣсти, и смерть временна.

П. Ами на дꙋшѫ-та що е постигнало;

Ѡ. Помраченіе на оумѫ-тъ и развратность на волѧ-та, то есть склоность на всѧкакво зло; съ една рѣчь, зла мысль и сѫрдце.

П. Ами тѣзи двѣ що сѫ произвели;

Ѡ. Сички-тѣ грѣхове, и преступленіа, и всѧко беззаконіе.

П. Ами грѣхове-тѣ що сѫ донели;

Ѡ. Смерть-та вѣчна: защо оброцы-тѣ на грѣхѫ-тъ сѫ смерть.

П. На первы-етъ человѣка кой сѫ были первы-тѣ дѣца;

Ѡ. Авелъ и Каинъ;

П. Кога сѫ они тѣхъ родили;

Ѡ. Подиръ тѣхны-етъ грѣхъ оу Рай-етъ створенъ.

П. Станахѫ ли тѣхны-тѣ дѣца оучастницы на тѣхны-тѣ грѣхове;

Ѡ. Не само дѣца-та тѣхны, но и на дѣца та имъ дѣца-та, то есть сичко-то тѣхно потомство.

П. Продължава ли сѧ іоще грѣхѫ-тъ тѣхни;

Ѡ. Продължава сѧ: защо сички-тѣ люди съ тойзи грѣхъ сѫ зачевꙋват', и сѫ ражда.

ГЛАВА г҃.

За потопѫ-тъ, и законѫ-т' естественный.

П. Кой е былъ первы-етъ оубійца на свѣтѫ-т';

Ѡ. Каинъ, кой-то е оубилъ брата си Авела.

П. Защо го е оубилъ той;

Ѡ. Защото завидѣ неговѫ-та добродѣтель.

П. Бѣхѫ ли сички-тѣ люди тако злонравны какво-то и онъ;

Ѡ. Наймного таквизи сѫ были.

П. Не сѫ ли є҆ намѣрилъ нѣкой человѣкъ, кой то да є҆ былъ пріятенъ и҆ оугоденъ Богꙋ;

Ѿ. Єдинъ такъвъ є҆ былъ Ное.

П. Какъ є҆ наказалъ Богъ тѣхъ;

Ѿ. Сѫсъ потопѫ-тъ.

П. А҆ми що є҆ то потопъ;

Ѿ. Потопѫ-тъ є҆ голѣмо наводненіе, кое-то є҆ сичкѫ-та землѧ сѫсъ водѫ покрыло.

П. Що сѫ є҆ слꙋчило сѫсъ хора-та,

Ѿ. Сички-тѣ сѧ сѫ оудавили оу тѫзи водѫ.

П. Що є҆ пакъ станало съ дрꙋги-тѣ животины;

Ѿ. И҆ тѣ сички-тѣ сѫ помрели оу водѫ-та.

П. Що сѧ є҆ слꙋчило сѫсъ Ное-

Ѿ. Богъ є҆ него оупазилъ неповреденъ оу ковчегѫ-тъ.

П. Що є҆ то ковчегъНоевъ,

Ѿ. Голѣма кораблѧ (гемія), коѧ-то є҆ направилъ Ное по заповѣсть Божіѧ.

П. Само той ли сѧ є҆ спасилъ ѿ потопѫ-тъ;

Ѿ. Само той сѫсъ фамилїѧ-та си.

П. И҆ кой ї҆още сѫсъ него;

Ѿ. Ї҆още и҆ ѿ сички-тѣ ѕвѣрове и птицы ѿ сѧкакъвъ родъ по двѣ.

П. Дакле наши братіѧ ли сѫ сички-тѣ люди;

Ѿ. Наши братіѧ: защо всѣ ѿ А҆дама и҆ Ноѧ произхождамы: А҆дамъ є҆ повелъ сѣме-то, а҆ Ное го оупазилъ.

П. И҆махѫ ли тогази хора-та нѣкой законъ;

Ѿ. И҆махѫ є҆стественны-етъ законъ.

П. Що є҆ законѫ-тъ є҆стественный;

Ѿ. Той є҆ разꙋмѫ-тъ и҆ совѣсть-та.

П. Тѣзи какво оучѫтъ насъ да стрꙋвамы срещꙋ Бога;

Ѿ. Да не почитамы ѡ҆свѣнь него никаквѫ направѫ за Бога, и҆ да сѧ покорѧвамы совершеннѡ на неговѫ-тъ законъ.

П. А҆ми срещꙋ дрꙋги-тѣ хора що вели;

Ѿ. Да не стрꙋвамы дрꙋгомꙋ нищо таково, какво-то намъ дрꙋгий да створи не щемъ.

П. А҆ми срещꙋ самы насъ що заповѣда;

Ѿ. Да оумѣрѧвамы наши-тѣ страсти, и҆ пожеланіѧ.

П. Пазихѫ ли тойзи законъ є҆стественный Ноевы-тѣ потомцы; (ἀπόγονοι)

Ѿ. Ни сѫ: а҆ми ї҆още по много станахѫ нечестивы. (ἀσεβεῖς)

П. Оу какво сѫ прегрѣшили-тѣ противꙋ Бога;

Ѿ. Оутова: защо наймного-то, вмѣстѡ поклоненіе Богꙋ, покланѧли сѫ сѧ на направѫ-та, то є҆сть, на слѫнце-то, на мѣсацѫ-тъ, и҆ на дрꙋги направы.

П. Ни сѫ ли почели междꙋ себе си да правѧтъ нѣкаквы беззаконіѧ;

Ѿ. Правили сѫ твърде много: защо ни сѫ почитовали родители-тѣ си, оубивали сѫ, грабили сѫ, и҆ клеветали дрꙋгъ на дрꙋга, правдѫ ни сѫ пазили, и҆ сѫвсѣмъ свое то лошево исканіе послѣдовали сѫ.

ГЛАВА Д.

За Авраама и други Праотцы.

П. Где е пазин законя-тъ естественный; подиръ потопя-тъ;

О. Оу фамилія-та Симовя сына Ноева.

П. Сжсъ кого е Богъ направилъ заветъ;

О. Сжсъ Авраама.

П. Що му е обещалъ Богъ;

О. Как ще да произведе от него голем народ.

П. И що още;

О. Как ще да му даде землія-та Ханаанскя.

П. Що още по големо;

О. Как ще да благослови въ негово-то семе сички-те народы на землія-та.

П. Що знаменува то;

О. То знаменува, как ще да ся роди Спаситель от плема-то Авраамово.

П. Какво е было знаменіе-то на заветя-тъ Божій сжсъ Авраама;

О. Плотьско-то обрезаніе на мжжски-те деца.

П. Кой е былъ сынъ Авраамовъ;

О. Ісаак по обещаніе-то Божіе от Сарра рожденъ.

П. Защо е щелъ Авраамъ даго принесе Богу на жертвя;

О. Като да покаже своя-та покорность предъ Бога.

П. Ами защо му е заповедалъ Богъ тъй;

О. Да вы искусилъ веря-та неговя.

П. Колко сынове е добылъ Ісаакъ;

О. Два, Исаva и Іакова.

П. Инакъ как ся е называлъ Іаковъ;

О. Ісраилъ, тако нареченъ от Аггела (несозданный) сжсъ кого-то онъ ся е борилъ.

П. Колко сынове е ималъ онъ;

О. Дванадесать, и една дъщира.

П. Кой беха сынове-те му;

О. Рувимъ, Сумеон, Іуда, Данъ, Леви Завулон, Ісахар, Гадъ, Асир, Нефоалим, Іосифъ, и Веніаминъ.

П. Какъ ся называватъ те;

О. Патріарси, или праотцы: защо секій е былъ главарь на свое-то племя.

ГЛАВА Е.

За робство-то Египетско и Пасха.

П. Кого от дванадесать-техъ сынове по много е любилъ Іаковъ;

О. Іосифа.

П. Защо го е любилъ толкози много;

О. За негово-то добронравіе, и почтенность.

П. Що ся е случило затова на Іосифа;

О. Братіа-та неговы от ненависть продали ся го оу Египетъ, оу кой-то е онъ былъ

дѫлго време робъ: а после є стигналъ оу голѣмѫ честь при цара-тъ.

П. Какво є створилъ той оу своіѫ-та великѫ силѫ и власть съсъ братіѭ-та си;

Ѿ. Той ги прости, и ги засели оу Єгупетъ съсъ сички-тѣ тѣхны фамиліи.

П. Що сѫ є приключило на синове-тѣ Ісраилевы оу Єгупетъ;

Ѡ. Тѣ сѫ сѫ весма расплодили тамъ.

П. Що имъ є створилъ другі-етъ царь Єгупетскій;

Ѿ. Подиръ смѫрть-та Іѡсифовѫ, той є щѣлъ да ги истреби сички-тѣ.

П. Ами кой є ѡпазилъ тѣхъ ѿ това зло;

Ѿ. Богъ всеблагій и всесилный.

П. Кого є той оупотребилъ за избавленіе то имъ;

Ѿ. Моусеа вѣрнаго слугѫ своего.

П. Що є створилъ Мѡусей;

Ѿ. Створилъ є голѣмы чудеса, като да насили Фараѡна да изврѫши заповѣсть та Божіа, то єсть, да ѿпусти синове-тѣ Ісраилевы изъ Єгупетъ.

П. Що є наредилъ Богъ на Ісраильтени-тѣ да струватъ предъ изла́зеніе-то тѣхно изъ Єгупетъ;

Ѿ. Да наготвіѭтъ єднѫ особитѫ вечеріѫ и да ıадѫтъ съсъ фамиліи-тѣ си: коа-то вечера сѫ зове ѿ Іудей-тѣ Пасха.

П. Ами какво є было то, Пасха;

Ѿ. Єдинъ Агнецъ ѡпредѣленъ на жертвѫ, кого-то Ісраилтани-тѣ сѫ ѣли цѣлъ ѡпеченъ вечерь-та предъ излазеніе-то изъ Єгупетъ, и ѡсвобожденіе-то тѣхно.

П. Що є знаменовало това избавленіе на Ісраилтани-тѣ;

Ѿ. Тврѫде много: то єсть, чи щє Богъ оу време да избави свои-тѣ люди ѿ діаволско-то робство, и ѿ грехѫ-тъ.

ГЛАВА Ѕ.

За пѫтуваніе-то по пустиніѫ-та и за написаны-етъ законъ.

П. Кѫдѣ сѫ ѿишли Ісраилтани-тѣ подиръ излазеніе-то изъ Єгупетъ;

Ѿ. Оу земліѫ-та Ханаанскѫ, оу коа-то є Богъ тѣхъ повелъ.

П. Защо ги є повелъ тамъ;

Ѿ. Да изврѫши свои-тѣ ѡбѣщаніа.

П. Какъ сѫ тѣ преминали презъ червено-то море;

Ѡ. Богъ є подигналъ голѣмъ вѣтрѫ, ѿ кой-то като сѫ раздѣли море-то показа имъ дѫно-то, по кое-то сѫ преишли безъ бѣдѫ (мирнѡ).

П. Презъ дѣ сѫ ходили тѣ после;

Ѿ. Презъ голѣмѫ-та пустиніѫ Арабскѫ.

П. Що сѫ ѣли тѣ тамъ;

Ѿ. Ма́нна, коѧ-то и̂мъ є̂ проводилъ Богъ ѿ небеса.

П. А̂ми кога ни сѫ могли да найдѫтъ водѫ, ѿ кѫде сѫ ѧ̂ земали;

Ѿ. Богъ є̂ и̂звелъ неѧ и̂зъ камень-етъ.

П. Кога и̂мъ є̂ Богъ далъ свой-етъ законъ;

Ѿ. Оу петдесаты-етъ день подиръ тѣхно-то и̂злазенїе ѿ Є̂гупетъ.

П. На кое мѣсто;

Ѿ. На горѫ-та Сїнайскѫ.

П. Каква и̂мъ сѫ показала таѧ гора;

Ѿ. Ѡ̂гненна, коѧ-то и̂зфѫрлеше и̂зъ себе громове и̂ свѣткание (блесканїе).

П. Како сѫдържава тойзи законъ;

Ѿ. Десеть-тѣхъ заповѣди.

П. Кой сѫ тѣзи десать заповѣди;

Ѿ. 1) А̂зъ сѫмь Господь Богъ твой, дѣто сѫмь тѧ и̂звелъ ѿ Є̂гупетско-то робство, да немаше други Богове ѡ̂свѣнь мене.

2) Неправи кипъ (и̂дѡлъ), нити други каквы прилики, да и̂мъ сѧ кланешь.

3) Не земай и̂ме-то на Господа Бога твоего напразднѡ. (не дѣй сѧ кѫлна)

4) Ѻмысли сѧ да сватишь (да празднувашь) день-етъ сѫббѡтный, той є̂ покой на седмы-етъ день.

5) Почитай Ѻ̂тца твоего и̂ матерь твоѧ, да живѣишь дѫлгѡ на землѧ-та, коѧ-то ти є̂ ѡ̂бѣщалъ Богъ.

6) Не оубій.

7) Не прелюбодѣйствуй.

8) Не кради.

9) Не мартурисувай лѫжливѡ на ближнаго твоего.

10) Не пожелй нищо, що є̂ на твой-етъ ближенъ.

П. Ни сѫ ли были написаны тѣзи 10. заповѣди;

Ѿ. Написаны сѫ были на двѣ таблицы каменны ѿ самаго Бога.

П. Были ли сѫ тѣзи заповѣди и̂ напредъ познаны;

Ѿ. Были сѫ нацѣлѡ: защото тѣ ни сѫ друго нищо, самѡ законъ є̂стественный.

Глава г҃.

За Богопоклоненїе-то на Ї̂сраилтани-тѣ и̂ за завѣтѫ-тъ Божїй сѫсъ тѣхъ.

П. Какво є̂ было Богослуженїе-то на Ї̂сраилтани-тѣ;

Ѿ. На принесенїе-то на различны жертвы сѫсъ молитвѫ.

П. По какво порѣденїе сѫ приносили жертвѫ оу стары-етъ завѣтъ;

Ѿ. Клали сѫ добытакъ, и̂ сѫ го запаливали на жертвенникѫ-тъ.

П. Гдѣ є̂ былъ жертвенникѫ-тъ;

Ѿ. Предъ Ѻкинїа-та на свиденїе-то.

П. А҆ щѡ̀ е҆ бꙑла̀ та́зи Скині́ѧ на свидѣ́ніе-то;

Ѡ҆. Тѧ̀ е҆ бꙑла̀ е҆ди́нъ голѣ́мъ шато́ръ (чадъ́ръ), дѣ́то е҆ ста́вало ѻ҆бщенаро́дно-то поклоне́ніе на Бо́га.

П. Щѡ̀ е҆ оу҆па́зено оу҆ Скині́ѧ-та на свидѣ́ніе-то;

Ѡ҆. Кивѡ́тъ-тъ на завѣ́тъ-тъ.

П. Щѡ̀ е҆ бꙑлъ Кивѡ́тъ-тъ;

Ѡ҆. Той е҆ бꙑлъ сѫндѫкъ ѡ҆кова́нъ въ си́чки-тѣ страны̀ съсъ зла́то.

П. А҆мѝ щѡ̀ е҆ оу҆ не́го оу҆па́зено;

Ѡ҆. Двѣ́-тѣ табли́цы ка́менны на зако́нъ-тъ.

П. Кои сѫ бꙑли жертвецы-тѣ; илѝ І҆ере́и-тѣ;

Ѡ҆. А҆арѡ́нъ и҆ не́говы-тѣ сынове и҆ пото́мцы.

П. А҆мѝ кои сѫ бꙑли Леві́ти-тѣ;

Ѡ҆. Си́чки-тѣ пото́мцы ѿ колѣ́но-то Леві́йно, кой-то сѫ бꙑли ѡ҆предѣлены да слꙋжатъ при Скині́ѧ-та на свидѣ́ніе-то.

П. Какъвъ завѣ́тъ е҆ напра́вилъ Бо́гъ съсъ І҆сраилтя́ни-тѣ;

Ѡ҆. Такъвъ, какъвто и҆ съсъ А҆враа́ма.

П. Щѡ̀ и҆мъ е҆ то́й ѡ҆бѣща́лъ;

Ѡ҆. Ѡ҆бѣща́лъ и҆мъ е҆, чи щѣ̀ да ги напра́ви сво́й наро́дъ, и҆ щѣ̀ да ги поселѝ оу҆ землѧ̀-та Хана́анскѫ, и҆ да и҆мъ даде дово́лство (боллꙋкъ) на вся́го бла́го.

П. А҆ наро́дъ-тъ щѡ̀ е҆ ѡ҆бѣща́лъ Бо́гꙋ за това̀;

Ѡ҆. Ѡ҆бѣща́лъ е҆, ка́къ щѣ̀ да го лю́би съсъ всѐ сърдце, и҆ да го почи́та, и҆ да па́зи за́повѣди-тѣ не́говы.

П; Подъ какво̀ наказа́ніе е҆ оу҆гово́рено това̀;

Ѡ҆. Подъ нака́зъ на и҆зго́наніе, и҆ претерпѣ́ніе вся́кѫ бѣ́дѫ и҆ нево́лѧ.

П. Оу҆па́зилъ ли е҆ добрѣ̀ то́йзи оу҆го́воръ;

Ѡ҆. Ѿ странѫ̀ Бо́жіѧ твърдѣ добрѣ̀;

П: А҆мѝ наро́дъ-тъ ка́къ го е҆ оу҆па́зилъ;

Ѡ҆. Совсѣ́мъ злѣ̀.

П. Ко́лкѡ пѫти сѫ го развалели оу҆пꙋсты́нѧ-та;

Ѡ҆. По мно́гѡ ѿ де́сать пѫти.

П. Какві̀ чꙋдеса̀ е҆ створи́лъ Бо́гъ като̀ да сѫ мо́гли І҆сраилтя́ни-тѣ, да достигнѫтъ оу҆ землѧ̀-та Хана́анскѫ;

Ѡ҆. Той е҆ пресꙋши́лъ рѣкѫ̀-та І҆орда́нъ кога̀ и҆мъ е҆ бꙑла̀ нꙋ́жда, да ми́нѫтъ през не́го.

П. Щѡ̀ сѫ тѣ̀ створи́ли по́слѣ сво́е-то заселе́ніе оу҆ землѧ̀-та ѡ҆бѣща́ннаа;

Ѡ҆. Ча́стѡ сѫ сѫ покла́нали тѣ̀ на І҆дѡлы-тѣ вмѣ́стѡ Бо́гꙋ.

ГЛАВА И.

За І҆дѡлопокло́нство-то.

П. Ни сѫ ли бꙑлѣ дрꙋги наро́ды, кои-то да сѫ сѫ кла́нали на І҆дѡлы-тѣ;

Ѡ҆. Бꙑлѣ сѫ мнѡ́го, кой-то сѫ ги са́мы по сво́е-то и҆ска́ніе и҆змꙑшлѧли и҆ пра́вили.

П. Щѡ̀ сѫ представлѧли ѻ҆нѝ І҆дѡлы;

Ѡ҆. Мѫжіе, и҆ же́ны, и҆ дрꙋги живо́тины, дѣ́то ги называхѫ Бо́гове и҆ Боги́ны.

П. Какъ сѧ ги почитовали;

Ѿ. Тѣ имъ сѧ сѫ молили, и жертвѫ имъ приносили.

П. Ѿ. Кѫдѣ е произишла таквази слѣпота;

Ѿ. Ѿтова: защо сѧ заборавили тѣ своиетъ Создателѧ.

П. Какъ сѧ го заборавили;

Ѿ. Тѣ като сѧ оуваливахѫ оу всѧко беззаконїе и бѣснотѫ, коѧли сѧ сѫ и да мыслѧтъ за истинны-етъ Бога: пакъ дїаволѧ-тъ тогази е добылъ приликѫ іѡще по много, да ги наводи на тѫзи ѡбманѫ.

П. Що е произвело Їдѡлопоклонство-то;

Ѿ: То е оувело тѣхъ оу всѧко беззаконїе.

П. Какъ сѧ называватъ инакъ Їдѡлопоклонницы-тѣ;

Ѿ. Называватъ сѧ ѧзычницы и поганницы.

ГЛАВА д҃.

за Давїда, Мессїѧ, и Соломѡна.

П. Какво правленїе или владѣнїе сѧ имали Їсраилтѧни-тѣ, когато сѧ влѣзли оу землѧ-та ѡбѣщанная;

Ѿ. Первомъ сѧ имали сѫдїи, а послѣ Царьове.

П. Кой е былъ первы-етъ Царь тѣхинъ;

Ѿ. Саѵлъ сынъ Кїссовъ ѿ колѣно-то Венїаминово.

П. Ами вторы-етъ кой е былъ;

Ѿ. Давїдъ сынъ Їессеевъ.

П. Ѿ кое колѣно е былъ той;

Ѿ. Ѿ колѣно-то Їѹдово.

П. Гдѣ е ималъ престолѫ-тъ си;

Ѿ. Оу Їерѹсалимъ на горѫ-та Сїѡнскѫ.

П. Кѫдѣ е той заповѣдалъ, да донесѫтъ Кївѡтѫ-тъ (сѫндѫкѫ-тъ) на завѣтѫ-тъ;

Ѿ. На тѫзи истѫ горѫ Сїѡнъ.

П. Що е Богъ нѣмѹ ѡбѣщалъ;

Ѿ. Какъ потомцы-тѣ неговы щѫтъ да царствѹватъ надъ Божї-етъ народъ.

П. И що іѡще;

Ѿ. Какъ ще ѿ него да сѧ роди Мессїѧ, то есть Хрїстосъ.

П. Що знаменѹва тази рѣчь Хрїстосъ;

Ѿ. Знаменѹва помазанъ, или посвѧщенъ; коѧ-то рѣчь сѧ произведе ѿ Греческї-етъ глаголъ *χρίω* помазѹвамъ.

П. Какъ е царѹвалъ Давїдъ;

Ѿ. Благочестивѡ и праведнѡ, и е писалъ Ѱалтирь-етъ.

П Кой е былъ наслѣдникъ Давїдовъ;

Ѿ. Неговѫ-тъ сынъ Соломѡнъ.

П. Какво владѣнїе е ималъ той;

Ѿ. Благополѹчно и спокойно, (мирно).

П. Ни е ли ималъ той нѣщо помного.

Ѿ. Той е ималъ истиннѫ-та мѫдрость

П. Що е той створилъ;

Ѿ. Той е созидалъ онзи славный Храмъ Ієрусалимскій.

П. Ни е ли былъ другй нѣкакавъ Храмъ, где да сѧ бы кланали Богу;

Ѿ. Ни е былъ никакавъ; защо само единъ Храмъ е былъ, и единъ жертвенникъ.

П. Защо тако;

Ѿ. Да покажи сѫсъ това, какъ е само единъ Богъ, и една вѣра.

П. Оупазилъ ли е Соломωнъ мудрость-та до смѫрть-та си;

Ѿ. Ни е: защо той ѧ изгубилъ чрезъ голѣмѫ-та любовь камъ жены-тѣ.

ГЛАВА І.

за раздѣленіе-то Самарійско и за Пророцы-тѣ

П. Що е станало подиръ смѫрть-та Соломановѫ;

Ѿ. Раздѣлило сѧ сичко-то негово царство на двѣ страны.

П. Що е ѿстанало на негови-етъ сна Ровоама;

Ѿ. Два колѣна само, то есть Іудино и Веніаміново, и наздвало сѧ царство Іудино и Іудеа.

П. Кой е станалъ Царь на други-тѣ 10. колѣна;

Ѿ. Іеровоамъ слуга Соломωновъ, и негово-то царство нарекло сѧ царство Ісраилево, и Самарійско.

П. Що е направилъ да оутверди престолѫ-тъ си;

Ѿ. Той е направилъ расколъ (раздоръ).

П. Какавъ е былъ тойзи расколъ;

Ѿ. Раздѣленіе на церковѫ-та, ѿ кой-то една-та сѧ е назвала Ієрусалимска, и гора Сіωнъ, а друга-та Самарійска.

П. Оу коѧ е ѿстала истинно-то Богослуженіе;

Ѿ. Оу Ієрусалимскѫ-та

П. Кой е былъ столны-етъ градъ на царство-то Ісраилево, и на лѫжливѫ-та церковѫ;

Ѿ. Градѫ-тъ Самаріа.

П. Колко Царіе Ісраилевы царуваха оу Самаріѧ;

Ѿ. Деветнадесать, али сички-тѣ бѣхѫ нечестивы и Идωлопоклоницы.

П. Кога сѧ оумножи тамъ наймногω Идωлопоклонство-то;

Ѿ. На време-то на Царь-етъ Ахаавъ.

П. Дакле съвсамъ ли сѧ изгони познаніе-то на истинны-етъ Богъ оу царство-то Ісраилево.

Ѿ. Ни е: защо много Пророцы, между кой-то Иліа и Єлиссей обличавали (ἤλεγχαν) силнω нечестіе-то на Царіе-тѣ, и оутверждаваха поклоненіе-то на истинны-етъ Богъ оу народѫ-тъ.

П. Какво сѧ бѣли Пророцы-тѣ;

Ѿ. Мѫжіе сѫсъ Духъ Божій наполнены.

П. Какво е тойзи Духъ былъ;

Ѿ. Богъ Дꙋхъ свѧтый, кой-то всѧкѫ тварь ѡживѧва.

П. Защо̀ ги называватъ Пророцы;

Ѿ. Защо̀ сѫ пророкꙋвали стваря дѣто щѣ бѫдѫтъ, или напредъ казывали що щѣ да бѫди.

П. Кога̀ сѫ были тѣ наймного;

Ѿ. Подиръ раздѣленіе-то на Ісраилско-то царство.

П. На кой Пророцы ймамы писаніа-та;

Ѿ. На Исаїа, Іеремїа, Іезекїила, и Данїила, и на дрꙋги, кой-то сѫ на четъ 16.

П. Що̀ сѫ пророкꙋвали тѣ;

Ѿ. Совершенно-то разореніе (καταστροφὴν) на Самарійско-то царство.

П. А ми за Іерꙋсалимъ що̀ сѫ прорекли;

Ѿ. Какъ щѣ да бѫди разоренъ, али пакъ нановѡ подигнатъ.

П. Предсказꙋвали ли сѫ нѣщо за Мессіа;

Ѿ. Тѣ сѫ предсказывали сички-тѣ онѣзи дѣто щѣ да мꙋ сѫ слꙋчатъ.

П. Ни сѫ ли прорекли нѣщо и за новы-етъ завѣтъ;

Ѿ. За него сѫ прорекли, какъ щѣ да е много посовершенъ, нежели первы-етъ, или стары-етъ завѣтъ.

П. Що̀ сѫ казали за ꙗзычницы-тѣ;

Ѿ. Предсказали сѫ това, какъ сички-тѣ народы щѫтъ да ѿфърлатъ Идолы-тѣ си, и щѫтъ да сѫ покланіѫтъ единомꙋ истинномꙋ Богꙋ.

ГЛАВА АІ.

За робство-то Вавꙋлѡнско

П. Прибързалъ ли е Богъ да накази Ісраилтяни-тѣ за тѣхны-етъ грѣхъ;

Ѿ. Ни е, защо дългo време е чакалъ, да сѫ покаѭтъ.

П. Що̀ е станало съ царство-то Самарійско;

Ѿ. То сѫ разори съвсѣмъ, и онѣзи десѧть колѣна сѫ разсѣяли по различны страны.

П. Кой е разорилъ Іерꙋсалимъ;

Ѿ. Навꙋходоносоръ Царь-етъ Вавꙋлѡнскій.

П. А съсъ Народѫ-тъ Іꙋдейскій що е створилъ;

Ѿ. Той ги е ѿвелъ оу робство.

П. Оу какво станье е дошло истинно-то благочестіе;

Ѿ. Іꙋдеи-тѣ го пазихѫ оу свое-то робство.

П. Какво Богослꙋженіе было е оу Вавꙋлѡнъ;

Ѿ. Идолопоклонство, и сꙋевѣрство, кой-то Данїилъ ѡбличавалъ. (ἤλεγχεν)

П. Що̀ сѫ е слꙋчило немꙋ за благочестіе-то мꙋ;

Ѿ. Фърлихѫ го оу ꙗмѫ-та на левы-тѣ, али Богъ го ѡпази неповреденъ.

П. Що̀ сѫ створили негови-тѣ три дрꙋгари;

Ѿ. Тѣ ни сѫ щѣли да сѫ поклоніѫтъ на Идолѫ-тъ на Царѧ-тъ Вавꙋлѡнскій.

П. А ми Царь-етъ що̀ имъ е створилъ за това;

Ѿ. Заповѣдалъ да ги фърліѫтъ оу распаленѫ-та пещь.

П. Послѣ що сѧ є҆ слꙋчило сѧсъ тѣхъ;

Ѿ. Богъ є҆ оупазилъ тѣхъ чꙋдно и҆ ѡ҆ставахѫ живы и҆ здравы.

ГЛАВА ВІ.

За состоѧ́нїе-то на Ї҆ꙋдеи-тѣ подиръ ра́бство-то

П. Кой є҆ ѡ҆свободилъ Ї҆ꙋдеи-тѣ ѿ Вавулѡ́нско-то ро́бство;

Ѿ. Кꙋро Царь-етъ Персидскїй.

П. На що є҆ послꙋжило това мѣшанье Ї҆ꙋдейско сѧсъ дрꙋги-тѣ народы;

Ѿ. То є҆ направило да бы познали невѣрницы-тѣ и҆стиннаго Бога.

П. Подиръ ро́бство-то Вавулѡ́нско, нисѫ ли пакъ падали Ї҆ꙋдеи-тѣ оу І҆дѡлопоклонство;

Ѿ. Ни сѫ выше падали никоги.

П. Кой є҆ гонилъ тѣхъ найнапредь заради закона-тъ тѣхинъ;

Ѿ. А҆нтїохъ Царь-етъ Сѵрїйскій, кой-то є҆ былъ Грекъ оу родѫ-тъ.

П. Кой сѧ є҆ воспротивилъ томꙋ А҆нтїохꙋ;

Ѿ. Ї҆ꙋда Маккавей, и҆ негова-тъ братъ І҆ѡнаѳанъ.

П. Що сѫ направили тѣ;

Ѿ. Тїй сѫ повѫрнали на народѫ-тъ свободѫ-та имъ.

П. Кой є҆ оуправалъ Ї҆ꙋдеи-тѣ послѣ това време;

Ѿ. Тази фамилїа Маккавейска.

П. А҆мѝ кой ги и҆скоренилъ;

Ѿ. Римлани-тѣ.

П. Кой є҆ былъ Царь Ї҆ꙋдейскій оу време-то на рождество-то Хрїстово;

Ѿ. И҆рѡдъ четверовластникѫ-тъ.

П. Да ли сѫ сички-тѣ Ї҆ꙋдеи є҆днакѡ мыслили за пришествїе-то Хрїстово;

Ѿ. Ни сѫ: защо є҆дны сѫ мыслили, какъ ще да царꙋва Хрїстосъ на землѧ-та такѡ, какъ и҆ дрꙋги-тѣ владѣтели, и҆ какъ ще той да доведе сички-тѣ народы подъ власть-та на Ї҆ꙋдеи-тѣ, и҆ какъ щѫтъ да живѣѭтъ тѣ оу всѧко доволство, и҆ оу веселенїа. И҆ тѣзи сѧ сѫ называлы плотски. А҆ дрꙋги пакъ сѫ слꙋжили Богꙋ сѧсъ и҆стиннѫ вѣрѫ и҆ любовь, и҆ и҆мали надеждѫ-та на него є҆динаго, и҆ вѣровали, какъ Хрїстосъ ще да дойде на землѧ-та, да оутверди є҆дно царство, а҆ли небесно, нѣ земно, и҆ какъ ще да имъ покаже правы-етъ пѫть ко спасенїе-то: и҆ кога воскреси ѿ мертвы-тѣ, тогази ще да ги оуведе оу животѫ-тъ вѣчный, и҆ зато тѣзи пакъ сѧ сѫ именꙋвали Дꙋховны. Перво-то и҆ до днесь мыслатъ Жидовы-тѣ, а҆ второ-то вѣрꙋватъ Хрїстїани-тѣ.

ЧАСТЬ Е.
ІСТОРІЯ ЦЕРКОВНА
НА НОВЫ-ЕТЪ ЗАВѢТЪ

ГЛАВА А.

За рождество-то на Іса Хрта.

П. Коя е была майка-та на Господа Інсуса Хріста;

О: Свѧтаѧ Дѣва Марія.

П. Ѿ кое колѣно е была тѧ;

О. Ѿ колѣно-то Іудино.

П. Ѿ коѧ фамиліѧ;

О. Ѿ фамиліѧ-та Давідовѫ.

П. Кому е была тѧ ѡбречена;

О. Свѧтому Іѡсифу ѿ таѧж истѫ фамиліѧ, да бы той былъ пазитель на нейно-то Дѣвство;

П. Кой е ѡбавилъ ней, какъ ще тѧ да роди Інсуса Хріста;

О. Аггелѫ-тъ Гавріилъ, когато го Богъ проводи кѫмъ неѧ да благовѣсти, то есть, да ѝ каже радостна-та вѣсть.

П. Какъ е тѧ това пріимила;

О. Тѧ като сѧ оувѣри ѿ Аггела, какъ ще и да роди, и Дѣвица да ѡстани подиръ

рожденіе-то, пріела е Архаггелово-то благовѣстіе сѫсъ велико благоговѣинство (εὐλάβειαν).

П. Що е подиръ това послѣдовало;

О. Слово-то Отчее, и сынъ Божій пріелъ е на себе това исто человѣчество, кое-то имамы и ные, ѿсвѣнь грѣхѫ-тъ.

П. Кога сѧ е родилъ Христосъ;

О. На петьхільяды петь стотины и осмь годины ѿ сотвореніе Міра на царство-то Аугуста Кесара.

П. Гдѣ сѧ роди;

О. Оу Виѳлеемъ Іудейскій.

П. Какъ сѧ назова оу осмы-етъ день;

О. Інсусъ, дѣто знаменува Спаситель.

П. Кой первы ѿ ꙗзычницы-тѣ му сѧ сѫ поклонили;

О. Мудрецы-тѣ, кой-то за това сѧ дошли ѿ востокѫ-тъ оу Виѳлеемъ, и му сѧ принесли дарове, злато, таміанъ, и смурнѫ.

П. Що е створилъ Иродъ при това;

О. Той като чу ѿ тѣзи Мудрецы, и като знаеше да сѧ предвозвѣстили Пророцы-тѣ, какъ у това време ще да сѧ роди Мессіа: и будки да е мыслилъ, какъ ще той да бѫде Царь на землѧ-та, боеши сѧ да не изгуби царство-то си, заповѣдалъ е, да погубятъ сички-тѣ малки дѣца, кой-

то бѣхѫ въ Виѳлеемъ и околѡ тамъ, да оумориѧтъ и него междꙋ тѣхъ.

П. Какъ сѧ спаси Іисꙋсъ ѿ него;

Ѿ. Аггелъ Господень заповѣда на Іѡсифа, да ѿиде съсъ него оу Єгѵпетъ. А когато Ирѡдъ є оумрѣлъ, тогази пак Аггелъ-тъ каза на Іѡсифа, да сѧ върни ѿ Єгѵпетъ оу Іꙋдеѧ. Іѡсифъ послꙋша и ѿиде по заповѣсть-та Божіѧ оу градѫ-тъ Галілейскій, на име Назаретъ.

ГЛАВА В.

За Іѡанна Крестителѧ-тъ

П. Чій сынъ є былъ сватый Іѡаннъ;

Ѿ. На Захаріѧ Сващенника-тъ, и на Єлісаветѫ, коѧ-то є была лелѧ на свата Дѣвѫ Маріѧ.

П. Гдѣ є живалъ сватый Іѡаннъ;

Ѿ. Оу пꙋстыніѫ-та, и ималъ є животъ весма жестокъ и воздержанъ.

П. Говорили сѧ Пророцы-тѣ и за него;

Ѿ. Тѣ сѧ го назначили като Предтеча на Мессіѧ.

П. Щѡ ще да каже Предтеча;

Ѿ. Предтеча ще да каже, єдин кой-то тича напред дрꙋгиго нѣкого, да вѣсти за него.

П. Щѡ є проповѣдалъ Іѡаннъ оу пꙋстыніѫ-та;

Ѿ. Той є подканалъ сички-тѣ на покаѧніе.

П. Щѡ є правилъ съ онѣзи, кой тоє обърналъ;

Ѿ. Той ги є кръщавалъ оу рѣкѫ-та Іордана.

П. Ни є ли той кръстилъ и Іисꙋса;

Ѿ. Кръстилъ го: и зато сѧ зове Кръститель Хрістовъ.

П. Защѡ иска Іисꙋсъ да сѧ кръща;

Ѿ. Като да ѡсвати водно-то єстество, и да го приꙋготови за наше-то кръщеніе.

П. На колко години бѣше;

Ѿ. До тридесать години.

П. Щѡ сѧ є слꙋчило там на кръщеніе-то мꙋ;

Ѿ. То, да є Дꙋхъ сватый слѧзалъ ѿ небе-то очевиднѡ, и отеческі-етъ гласъ є былъ чꙋванъ: Тойзи є сынъ мой возлюбленный, на кого-то благоволихъ.

П. Щѡ є Іѡаннъ марторисал за Хріста,

Ѿ. Да є дошълъ да спаси тойзи свѣтъ ѿ грѣхѫ-тъ, и да оумре за ѡсѫжденіе-то на грѣхове-тѣ.

ГЛАВА Г.

За званіе-то на Апостолы-тѣ.

П. Кадѣ є ѿншълъ Іс подир кръщеніе-то си;

Ѿ. Оу пꙋстыніѫ-та.

П. Щѡ є правилъ той тамъ;

Ѿ. Постил сѧ четыридесеть дена.

П. А послѣ щѡ є створилъ,

Ѿ. Собра оученицы, като да проповѣда негова-та Наꙋкѫ.

П. Как' ги є҆ позва́лъ на пропове́дані́е-то;

Ѻ. Ре́калъ и҆́мъ да пойдꙋ́тъ подир' не́го, и тѣ тóй часъ ѡ҆стáвихѫ си́чко-то и҆ ѿидо́хѫ подирѣ мꙋ.

П. Каквò сѫ тò оу҆чени́цы;

Ѻ. Лю́ди, кои́-то свóй-етъ оу҆чи́телѧ слꙋ́шатъ и҆ оу҆ не́говы-тѣ На́ꙋки сѫ придържа́ват'.

П. А҆ми̇̀ как' ги є҆ назова́лъ;

Ѻ. А҆пóстолы.

П. Щò ще да ка́же А҆пóстолъ;

Ѻ. Посла́никъ: (прово́дин') ѿ Гре́чески-ет' глаго́лъ, *ἀποστέλλω*, посыла́ю.

П. Ко́лко А҆пóстолы є҆ и҆збра́л' Хрі́сто́съ;

Ѻ. Двана́десать.

П. Кои́ бѣ́хѫ тѣ;

Ѻ. Свꙗты́й Пе́тръ, и҆ не́гов' брат' А҆ндрей, І҆а́кѡвъ, и҆ не́говъ бра́тъ І҆ѡа́ннъ, сыно-ве́-тѣ Зеведе́євы, Філі́ппъ и҆ Варѳоломе́й, Ѳѡма̀ и҆ Матѳе́й, І҆а́кѡв' и҆ І҆ꙋ́да сынове́-тѣ А҆лфе́євы, Сі́мѡнъ, и҆ преда́тель-етъ Хрі́сто́в' І҆ꙋ́да І҆скаріѡ́тскій.

П. Не́маше ли и҆ дрꙋ́ги оу҆чени́цы ѡ҆свѣ́нь тѣ́зи;

Ѻ. И҆́маше и҆ дрꙋ́ги седемде́сеть.

ГЛАВА̀ Д҃,

За про́повѣдь-та̀ на Хрта̀ І҆и҃са.

П. Щò є҆ пра́вилъ І҆исꙋ́съ оу҆ свóй-ет' живо́т';

Ѻ. Пропове́далъ є҆ по гра́дове́-тѣ, по села́-та, и҆ по дрꙋ́ги мѣ́ста̀.

П. Щò є҆ то́й пропове́далъ;

Ѻ. Є҆ѵа́ггеліе-то на Ца́рство-то небе́сно,

П. Щò зна́менꙋва рѣ́чь-та̀ Є҆ѵа́ггеліе;

Ѻ. До́бъръ и҆ ве́селъ гла́съ, съ є҆днѫ̀ рѣ́чь, благовѣ́стіе, ѿ Гре́ческо-то *εὐαγγέλλω*, благовѣ́ствꙋю.

П. А҆ щò є҆ тò Ца́рство небе́сное;

Ѻ. Да́ръ ѿ Бо́га за добродѣ́тель-та̀, и҆ живо́т' вѣ́чный съ Хрто̀ и҆ съсъ Свꙗтцы́-тѣ не́говы.

П. Щò є҆ говóрилъ І҆исꙋ́съ за се́беси;

Ѻ. Да є҆ тóй доше́лъ, и҆ сѫ ꙗ҆ви́лъ оу҆ человѣ́чество, да спаси́ человѣ́ка-тъ.

П. Щò є҆ тóй запове́далъ да пра́вимъ;

Ѻ. Да сѫ пока́емъ, да вѣ́ровамы на не́го, и҆ да слꙋ́шамы не́говѫ-та На́ꙋкѫ.

П. Защò тре́бꙋва да сѫ ка́имъ;

Ѻ. Да добы́емъ ѿпꙋще́ніе на грѣ́хове́-тѣ.

П. Съсъ каквò є҆ тóй пока́зꙋвалъ, да є҆ ѿ Бо́га, и҆ и҆́стинъ Бо́гъ;

Ѻ. Съсъ мно́го и҆ голѣ́мы чꙋдеса̀ дѣ́то пра́веше.

П. Ка́кви чꙋдеса̀ є҆ стрꙋ́валъ тóй;

Ѿ. Сички-тѣ болести ѥ изцѣлявал, бѣсове изгонывал, и воскресивал мертвы-тѣ съ рѣчь.

П. Какъв примѣръ е показувалъ той;

Ѿ. Далъ е намъ образъ на всякѫ добродѣтель, а по найвыше на смиренїе, на кротость, на търпѣнїе, на сожаленїе, на милосердїе, и на ревность за истинѫ-та.

П. Какъв е былъ край-етъ, и намѣренїе-то на неговы-тѣ работи;

Ѿ. Была е само слава-та на Отца негов, и извършиванїе-то на волѧ-та негова.

П. Каква молитвѫ е предалъ намъ;

Ѿ. Тѫзи: Отче нашъ, дѣто си на небеса-та! да сѧ святи име-то твое, да дойде Царство-то твое, да бѫде воля-та твоя както на небе-то, так и на землѧ-та: Хлѣбъ-тъ нашъ всѣкидѣнешнї-етъ дай намъ днесь, и прости намъ грѣхове-тѣ наши, както и мы прощавамы на онѣзи дѣто прегрѣшаватъ намъ, и не дѣй ввежда насъ оу испытованїе, но избави насъ ѿ лукавыѧ-тъ. Защото твое е Царство-то, и сила-та, и слава-та во вѣки, аминь.

П. Послѣдовали ли сѧ него сички-тѣ люди;

Ѿ. Ѿ всякѫдѣ купнѡ е дохождалъ Народ, да слуша негова-та Наука, а само онѣзи ни сѧ щѣли да сѧ подложѫтъ на негова-та Наука, дѣто сѧ предали себе си на

страсти, и ни сѧ щѣли да ѿстѫпѧтъ ѿ беззаконны-етъ животъ: защо наука-та негова била е тѣхнѧ-та совѣсть, и ѿ това сѧ е родила оу тѣхъ зависть на него, злоба, и ненависть.

П. Кой сѧ были найголѣмы-тѣ непрїятелы неговы;

Ѿ. Саддукеи-тѣ, Книжницы-тѣ и Фарїсеи-тѣ.

П. Какво сѧ были Саддукеи-тѣ;

Ѿ. Расколницы, кой-то ни сѧ вѣровали нити воскресенїе на мертвы-тѣ нити воздаянїе на работи-тѣ.

П. Ами Книжницы-тѣ какво сѧ были;

Ѿ. Тѣ сѧ быле оучители на законѫ-т

П. Ами Фарїсеи-тѣ;

Ѿ. Тѣ сѧ онѣзи, кой-то сѧ мыслили да найдобрѣ ѿ сички-тѣ люди исполняватъ законѫ-тъ, а оу сама-та работѫ быле сѧ найголѣмы беззаконницы.

П. Живели ли сѧ тѣ добродѣтелнѡ;

Ѿ. Ни сѧ: защо найвыше сѧ быле лицемѣри.

П. До колкѡ сѧ е простирала тѫзи ненависть на Їисусовы-тѣ непрїятели;

Ѿ. Простирала сѧ до толкози, да тѣ сѧ сѧ грыжили как да го оубїятъ;

П. Кой сѧ ѡбеща да имъ го предаде;

Ѿ. Їуда Їскарїотскїй, единъ ѿ неговы-тѣ дванадесять Апостолы.

П. За ко́лко го є предалъ;
Ѿ. За трідесать срѣбърницы.

ГЛАВА Е҃.

За страда́ніе-то и смѣ́рть-та на Іисуса Хріста.

П. Оу кое вре́ме є оумрялъ Іисусъ;
Ѿ. Оу вре́ме-то на Па́сха, коя-то Іудеи-тѣ по зако́ня-тъ праздну́вали.
П. Що є створилъ то́й при послѣдния-та си вечеря сясъ Апостолы-тѣ си;
Ѿ. То́й като̀ желаеше да ги оувѣри какъ ще неѿлучно да пребыва сясъ сички-тѣ вѣрны свои, нарѣдилъ є та́йнство-то на свято-то причаще́ніе.
П. Сясъ какво̀ порѣденіе; (*τίνι τρόπῳ*).
Ѿ. То́й оузе оу рящѣ-тѣ си хлѣбъ и го благослови, и даде имъ, говорещи: пріими́те, ѣще: това̀ є тѣло-то мое: а подиръ това̀ зе чашя-та сясъ віно-то, и рѣчи: пі́йте ѿ това̀ сиица: защо̀ това̀ є моя-та крявь, коя-то ще ся изліе за ѿставлѣніе-то на грѣхове-тѣ, и на това̀ є ѿсновалъ но́вы-етъ завѣтъ на человѣка-тъ сясъ Бо́га.
П. Що є створилъ І҃с подиръ тязи вечеря;
Ѿ. То́й ѿиде настрана и ся моли Б҃гу като̀ ч҃лкъ, и предаде себеси на воля-та на небесны-етъ Ѿтца̀.

П. Ами Іуда що є створилъ тогази;
Ѿ. Довелъ войни да фанятъ Іисуса.
П. Като го фанахя тѣ, кядѣ го занесохя;
Ѿ. Ко Каіафа первосвѣщенника (Архіерея).
П. Що є створилъ Пѣтярь тогази.
Ѿ. То́й на запытанье-то: и ты ли си оученикъ Хрістовъ; ѿрекалъ ся три пяти: али подиръ това̀ є створилъ голѣмо покаяніе и плачь.
П. Ѿ Каіафа кядѣ ся повели Іисуса;
Ѿ. Ко Пілата Агемина, или сядовника.
П. Що му ся створили тамъ;
Ѿ. Били ся го, и мячили го, и на главя-та му положили вѣнецъ ѿ тряны.
П. Що є было̀ послѣ;
Ѿ. Извели ся го навянъ изъ градя-тъ, и го распѣли на крястъ.
П. Какъ ся є свяршилъ то́й на крястя-тъ;
Ѿ. Като̀ казуваше тѣзи рѣчи: Ѿтче! въ твои-тѣ рящѣ предавамъ духя-тъ мой: разрѣшила ся душа-та негова ѿ тѣло-то.
П. Що ся случило подиръ смярть-та негова;
Ѿ. Слянце-то є потемняло, земля-та ся є потрясила, и много оумрѣли ся востанали изъ свои-тѣ гробове.
П. Какъ є станала смярть-та негова жертва за насъ;

Ѿ. Като е оудовлетворила тьа правосѫдіе-то Божіе за грѣхове-тѣ на сички-тѣ люди, кои-то сѫ быле ѡсѫждены на вѣчнѫ смѫрть за тѣхъ (грѣхове): защо сѫсъ свойѫ-та скѫпѫ крѫвь е исплатилъ сички-етъ нашъ грѣховенъ дѫлгъ, като единъ кефиль за насъ.

ГЛАВА Ѕ.

За воскресеніе-то на Іса Христа.

П. Подиръ смѫрть-та Іисусовѫ що сѫ створили сѫсъ тѣло-то негово;

Ѿ. Погребихѫ го честнѡ оу единъ каменен новъ гробъ.

П. Кой го погребихѫ;

Ѿ. Іѡсифъ ѿ Арімаѳеа и Нікодимъ.

П. Ами негови-тѣ неприятели що сѫ правили при това;

Ѿ. Тѣ като сѝ докарахѫ на оумѫ-тъ, какъ той рече, чи ще да воскрѫсни оу треті-етъ день, поставихѫ стражѫ предъ гробѫ-тъ, и го запечатихѫ.

П. Защо сторихѫ това;

Ѿ. Защото сѫ боахѫ, да не бы дошли оученицы-тѣ му презъ нощѫ скрытомъ, и да не бы ѿкраднали тѣло-то негово, па послѣ да кажѫтъ на народѫ-тъ чи воскрѫсна.

П. Воистинѡ ли воскресн Христосъ;

Ѿ. Воистинѡ воскреси сѫс силѫ-та си.

П. Оу кой день е воскрѫсналъ;

Ѿ. Оу треті-етъ день подиръ смѫрть-та си.

П. Вѣровахѫ ли тутакси Апостолы-тѣ, да е Христосъ востаналъ;

Ѿ. Ни сѫ вѣровали тутакси, ами послѣ и видѣли сѫ го и ѡпипали сѫ го.

П. Колко време сѫ е бавилъ той сѫс Апостолы-тѣ подиръ воскресеніе-то си;

Ѿ. Четыредесать дена.

П. Що имъ е той заповѣдалъ;

Ѿ. Да идѫтъ по сички-етъ свѣтъ, и да проповѣдатъ Еуангеліе-то, и да научатъ сички-тѣ народы истиннѫ-та вѣрѫ, и кои-то приемнѫтъ тѣхнѫ-та наукѫ да ги крѫщаватъ и соединаватъ сѫс свата-та церковѫ.

П. Какво е научилъ той насъ іѡще сѫсъ оустановленіе-то на крѫщеніе-то;

Ѿ. Най голѣмѫ-та Христіанскѫ тайнѫ, те есть: какъ Ѻтецъ, и Сынъ, и сватый Духъ есть единъ истинный Богъ.

П. Каква власть е далъ на свои-тѣ Апостолы и на церковѫ-та;

Ѿ. Да ѿпущатъ согрѣшеніа-та на человѣцы-тѣ.

ГЛАВА З҃.

За вознесеніе-то Ісво Хрво.

П. Щó є створилъ Ісъ оу четыредесятны-етъ дéнь подиръ воскресеніе-то си;

Ѿ. Като испълни волѧ-та на небесны-етъ Ѻтецъ, собра сички-тѣ си оученицы на Виѳаніа на горѫ-та Ѥлеѡнскѫ, и гѝ оутѣшѝ за ѿдѣленіе-то си.

П. Щó имъ є ѡбѣщалъ тамъ;

Ѿ. Ѡбѣща имъ да имъ проводи святы-етъ Дȣхъ, кой-то щѐ да излива верхȣ тѣхъ дарѫ-тѣ си; и щѐ да ги направи довольны на исполненіе-то на Апостолскі-етъ дългъ.

П. И щó іоще;

Ѿ. Как щѐ да ѡстани неразлȣченъ съсъ церковѫ-та си, то єсть съсъ сѣкиго Христіанина, презъ своѧ-та благодать и милость до свършеніе-то на вѣкѫ-тъ.

П. Как сѧ є ѿдѣлилъ ѿ тѣхъ;

Ѿ. Като ги оувѣри съсъ тѣзи нелъжливы ѡбѣщанія, благослови ги. Послѣ сѧ вознеси на небе-то предъ ѻчи-тѣ имъ.

П. Оу какво станіе сѧ намира ѿ тогизи;

Ѿ. Той като человѣкъ препрославленъ, и превыше ѿ сичкѫ-та направѫ, єть на небе-то и сѣди ѿдеснѫ-та странѫ на небесны-етъ Ѻтца.

П. Нещѐ ли той пак да дойде на землѧ-та;

Ѿ. Непремѣнно щѐ да дойди, да сѫди живы и мертвы оу послѣдні-етъ день, и тогизи щѐ даде и на праведны-тѣ, и на грѣшны-тѣ правѫ-та платѫ, то єста всякомȣ по работи-тѣ мȣ.

ГЛАВА И҃.

За сошествіе-то святагѡ Дȣха.

П. Щó є станало оу десятны-етъ день подиръ вознесеніе-то на Христа;

Ѿ. Слѣзи святы-етъ Дȣхъ над Апостолы-тѣ оу пятдесятница-та на Іȣдеи-тѣ.

П. Щó є была пятдесятница-та Іȣдейска;

Ѿ. Былъ є такъвъ день, дѣто сѧ праздновали Іȣдеи-тѣ за това, защото оу тойзи день имъ є былъ даденъ законѫ-тъ.

П. Щó сѧ є слȣчило съ Апостолы-тѣ въ тойзи день;

Ѿ. Тѣ сѧ пріели святаго Дȣха, то єсть чȣдны дарове негови.

П. Какво дѣйство є произвелъ той оутѣхъ;

Ѿ. Той є просвѣтилъ тѣхны-етъ оумъ като да можѫтъ да разȣмѣятъ свято-то писаніе на стары-етъ завѣтъ, и є распалилъ сърдца-та имъ съ огнь любовскій.

П. Щó сѧ ѡсѣтили тѣ іоще оу себе си;

Ѿ. Єднѫ ѡсобитѫ любовь камъ Бога.

П. Щò сѫ створили тѣ, катò сѫ прїели сватый-етъ Дꙋхъ;

Ѿ. Почѣли сѫ тꙋтакси да говорїѧтъ различны ѩзыцы, кой-то бѣхѫ тогизи на свѣтѫ-тъ.

П. Щò є прознаменовало товà чꙋдо;

Ѿ. Прознаменовало є тꙋй, как' тѣ щѧхѫ да проповѣдатъ Єѵаггелїе-то на сички-тѣ народы, на кой-то сѫ наꙋчили ѩзыцы-тѣ ненадѣжнѡ.

П. Щò є створилъ тогази Апостол' Петр';

Ѿ. Той невидимѡ ѿ сватый-етъ Дꙋхъ подкаранъ, изговорил' є єднѫ таквази крѣпкѫ проповѣдь, да є довелъ много люди во ꙋмиленїе, и ги є ꙋвѣрилъ за Єѵаггелскѫ-та истинѫ такѡ, дѣто до три хїльады хора ѡбѫрна на Хрїстовѫ-та вѣрѫ ꙋ ѻнзи день.

П. Защò є былъ проводен' Дꙋхѫ-тъ сватый ꙋ самый-етъ день на пѧтдесѧтницѫ-та;

Ѿ. За товà, катò да сѧ ꙗви, как' ꙋ тойзи день є ꙋстановленъ новый-етъ завѣт', ꙋ кой-то є былъ даденъ старый-етъ законъ: и сѫсъ товà да бѫди познано, как' єдинъ Богъ є источникъ и на старый-етъ и на новый-етъ завѣтъ.

ГЛАВА Ѳ.

за проповѣдь-та на Апостолы-тѣ.

П. Подиръ прїемнꙋванїе-то на сватый-етъ Дꙋхъ щò сѫ створили Апостолы-тѣ;

Ѿ. Разсыпахѫ сѫ по сичкї-етъ Свѣтъ, да проповѣдатъ Єѵаггелїе-то, сирѣчь ѻнѣзи дѣто є направил' и наꙋчил' Хрїстосъ на землїѫ-та.

П. На кой первом' сѫ проповѣдали;

Ѿ. На Їꙋдеи-тѣ: послѣ и на дрꙋги народы, дѣто или никак' ни сѫ познавали Бога, или лѫжливо сѫ мылили за Бога, и Богопочитанїе-то.

П. Коѧ бѧше найпрѣдьна-та тѣхна проповѣдь;

Ѿ. Да вѣрꙋватъ человѣцы-тѣ, и да сѧ покаїѫтъ, и да сѧ ѡставїѫтъ ѿ злы-тѣ похоти, и ѿ лошевы-тѣ работи.

П. Каквò сѫ наꙋчавали тѣ ѻсобито народы-тѣ;

Ѿ. Да ѡставатъ Їдѡлопоклонство-то, и да сѧ покланїѫтъ самѡ на истинный-ет' Богъ.

П. Ами Їꙋдеи-тѣ каквò;

Ѿ. Да познаїѫтъ Спаситель-етъ на Свѣтѫ-т', и да прїемнѫтъ Єѵаггелїе-то.

П. Сѫс' каквò ꙋвѣравахѫ тѣ наꙋкѫ-та си;

Ѿ. Сѫс' чꙋдесà-та, дѣто стрꙋвахѫ сѫс' силѫ-та Божїѧ, и съ добрый-ет' примѣр' на животѫ-т' си.

П. А сѫсъ какво ѫ оутвердихѫ;

Ѿ. Сѫсъ своѧ-та крьвь: защото май сички-тѣ оумрѣхѫ ѿ насилнѫ смьрть за истинѫ-та на Ѥвангеліе-то.

П. Кѫдѣ проповѣда Петръ;

Ѿ. Оу Іудеа, Сvріа, и Ѥгvпетъ;

П. Амѝ Іѡаннъ гдѣ;

Ѿ. Оу малкѫ-та Асіа.

П. Амѝ Павелъ съ Лука гдѣ проповѣдахѫ;

Ѿ. Оу Іудеа, Ѥллада, Іллvріа, и Италіа.

П. Амѝ дроуги-тѣ Апостолы, и седемдесать-тѣ оученицы Христовы кѫдѣ;

Ѿ. Оу различны мѣста по землѧ-та, и доведохѫ цѣлы народы оу вѣрѫ-та Хва, ѿ кои-то сѫ собрали ѥднѫ церковѫ.

П. Как сѫ назовахѫ онѣзи дѣто пріехѫ вѣрѫ-та Христовѫ;

Ѿ. Христіани ѿ Христа.

П. Кѫдѣ сѫ называхѫ первомъ такѡ:

Ѿ. Оу Антіохіа. (градъ оу Сvріа.)

ГЛАВА І.

За писаніа-та на Апостолы-тѣ

П. Какъ поучихѫ Апостолы-тѣ;

Ѿ. Испервомъ поучихѫ ненаписаннѡ, а после ѥдны ѿ тѣхъ написаннѡ за оумноженіе и оутвердение на Хртіанскѫ-та вѣрѫ.

П. Кои сѫ написали Ѥvаггеліе-то, сирѣчь животѫ-тъ и наукѫ-та на Христа;

Ѿ. Матѳей, Марко, Лука, и Іѡаннъ, кои-то за това сѫ казуватъ Ѥvаггелисты.

П. Ни ѥ ли написалъ Ѥvаггелистъ Лука другѫ нѣкоіѫ книгѫ;

Ѿ. Той ѥ написал дѣаніа-та на Апостолы-тѣ, дѣто повѣстава начало-то и оумноженіе-то на первѫ-та Христовѫ церковѫ, сирѣчь сички-тѣ онѣзи, дѣто сѫ случихѫ ѿ вознесеніе-то Христово до дохождание-то Павлово оу Римъ.

П. Кои ѿ други-тѣ Апостолы писахѫ;

Ѿ. Апостолъ Петръ, Іѡаннъ, Іакѡвъ, и братъ му Іуда, и предь сички-тѣ тѣзи Апостолъ Павелъ.

П. Какво ѥ писалъ Апостолъ Павелъ;

Ѿ. Писалъ ѥ четыренадесать спасителны посланіа (писма), ѥдны ко цѣлы церкови или общества, а други ко ѥдны благочестивы мѫжіе.

П. А какво ѥ писалъ Апостол Петръ;

Ѿ. Той ѥ писалъ две соборны посланіа ко разсѣяны-тѣ ѿ Іудеи Христіани.

П. Амѝ Іѡаннъ, ѡсвѣнь Ѥvаггеліе-то, кои други книги ѥ писалъ:

Ѿ. Три посланіа (ἐπιστολάς), и ѿкровеніе-то (τὴν ἀποκάλυψιν), оу кое-то предказува за состоаніе-то дѣто ще да бѫде на Христовѫ-та церковѫ.

П. А ми Іаковъ и братъ му Іуда що сѫ писали;

О. Секій по едно соборно посланіе кѫмто онѣзи дѣто вѣрувахѫ на Хрта.

П. Немамы ли отъ тѣхъ ненаписанно нѣкое кратко исповѣданіе на вѣрѫ-та:

О. Имамы священны-етъ сумволъ, кой-то свати-тѣ Отцы на первы-етъ и вторы-етъ Вселенски Соборъ испѫлнихѫ, и като го раздѣлихѫ на 12. членове по число-то на дванадесать-тѣхъ Апостолы, го предадохѫ на Христіани-тѣ като единъ доваръ канонъ на вѣрѫ-та.

П. Кой е тойзи свати сумволъ;

О. Тойзи: Вѣрувамъ у единого Бога, и проч:

ГЛАВА АІ.

За установленіе-то на Апостолы-тѣ.

П. Що сѫ урѣдили іоще Апостолы-тѣ у Христовѫ-та церковѫ;

О. Урѣдихѫ нѣкои священы обряды, у кой-то презъ видѣны-тѣ знацы дава Богъ невидимы-етъ си даръ на онѣзи дѣто вѣруватъ.

П; Как сѫ казуватъ тѣзи священы обряды;

О. Таинства.

П. Колко сѫ тѣ;

О. Седемь: а) крѫщеніе-то. в) свато-то муро. г) причащеніе-то- д) покаяніе-то

е) священство-то. ѕ) честны-етъ бракъ. з) свато-то масло.

П. Как бываше крѫщеніе-то у первѫ-та Христовѫ церковѫ;

О. Презъ три потопенія на крѫщаемы-етъ у водѫ-та, на име-то на свата Тройца, сирѣчь на Отца, и на Сына, и на сватаго Духа по заповѣданіе-то на Спасителя-тъ.

П. От кадѣ сѫ урѣди свато-то муро;

О. От рукоположеніе-то съсъ моленіе, дѣто правахѫ Апостолы-тѣ надъ онѣзи дѣто сѫ крѫщавахѫ.

П. Как сѫ совершаваше и сѫ предаваше Божіе-то причащеніе;

О. Совершаваше сѫ презъ благословеніе-то на хлѣбѫ-тъ и на віно-то съсъ моленіе и благодареніе къ Бога, и сѫ предаваше на вѣрны-тѣ, и съсъ две-тѣ тѣзи по урѣденіе-то на Спасителя-тъ.

П. Как бываше покаяніе-то;

О. Сперьвомъ бываше явно предъ церковѫ-та (предъ хора-та), а послѣ сѫ порѣди тайно предъ единого Іерея.

П. Как бываше священство-то;

О. Презъ рукоположеніе-то на Епископы-тѣ врху посвященны-тѣ съсъ моленіе и съсъ усердно прошеніе на сичкѫ-та церковѫ.

П. А ми честны-етъ бракъ как бываше;

Ѿ. По правило-то церковно през благословенїе-то на Їерей-етъ съ моленїе и пѣнїе.

П. А как свято-то масло (εὐχέλαιον);

Ѿ. През моленїе-то на Свѣщенницы-тѣ церковны съсъ помазанїе-то на болнавы-етъ съ елей-етъ (масло-то).

П. Освѣнь тѣзи свѣщенны обряды ни съ ли предали Апостолы-тѣ друго нѣщо ненаписанно на церковъ-та;

Ѿ. Предадоха на нея из оуста нѣкии порядоцы и обычае за благолѣпїе, или оу воспоминанїе на едны дѣла Божїи, или къ воздержанїе на страсти-тѣ, както-то е оукрашенїе-то на Їереи-тѣ оу свѣщенны-тѣ церковны служвы: оукрашенїе-то на Божественны-тѣ церкови съсъ иконы-тѣ и други подобы: знаменїе-то на честны-етъ Кръстъ: Праздницы-тѣ на едны славны дны: Четыредесятодневны-етъ Постъ, и Постъ-тъ оу всѣкъ Среда и оу всѣкй Патокъ на годинъ-та за страданїе-то и смърть-та на Хрїста и проч., кой-то ненаписаны оученїя на Апостолы-тѣ и на Наслѣдницы-тѣ тѣхны намират ся оу писанїя-та на святы-тѣ Отцы на первы-тѣ 4ѣ вѣкове на Хрїстїанство-то.

ГЛАВА ВІ.

За церковнъ-та Їерархїя.

П. Върху сички-тѣ тѣзи какво направиха Апостолы-тѣ;

Ѿ. Наредиха Їерархїя-та, сирѣчь оуправленїе-то на церковъ-та.

П. Съсъ какво порѣденїе;

Ѿ. Опредѣлиха оу церкови-тѣ, дѣто оуснована особливы Пастыри и Служители, сирѣчь Епископы, Пресвутеры (Їерей), Дїаконы и Дїаконицы.

П: Какво дѣло имаха Епископы-тѣ;

Ѿ. Посѣщаваха церкови-тѣ и научаваха народъ-тъ рѣчь-та Божїя.

П. Ами какво Пресвутеры-тѣ;

Ѿ. Совершаваха таинства-та церковны, и научаваха подобно вѣрны-тѣ, оученїя-та на благочестїе то.

П. Ами Дїаконы-тѣ какво дѣло имаха;

Ѿ. Тѣ помагаха на Епископы-тѣ и на Пресвутеры-тѣ оу Свѣщенно-то совершенїе, имаха грыжъ-та на сиромаси-тѣ, и служаха на болнавы-тѣ.

П. На какво оупотребляваха Дїаконицы-тѣ;

Ѿ. На крѣщенїе-то на момичета-та, на служенїе-то на болны-тѣ, и на прїемъ-тъ на небольницы-тѣ.

П. Каквы человѣцы сѫ прїемахѫ на това;

Ѿ. Оукрашены сѫс всакѫ добродѣтель и оученїе, сирѣчь трезвены, цѣломѫдрены, смиренномѫдрены, воздержателны, страннолюбивы, и поучителны.

П. Дѫржеше ли сѫ една Епископїа ѿ другѫ;

Ѿ. Ни сѫ дѫржеше, ами бѣхѫ сички-тѣ единодушны и согласны оу исповѣданїе-то на вѣрѫ-та.

П. Немахѫ ли церкови-тѣ нѣкоѧ Прївїлегїѧ една на другѫ;

Ѿ. Никак, ами бѣхѫ сички-тѣ оу равно достоинство.

П. Коѧ церкова бѣше оу време-то на Апостолы-тѣ оглѣдало на други-тѣ;

Ѿ. Їерусалимска-та, коѧ-то бѣше найпредьна-та на Хрїстїанскѫ-та любовь и согласїе.

П. Дѣ можемъ да видимъ Їерархїа-та на церковѫ-та Хрїстовѫ оу первы-тѣ времена на Хрїстїанство-то.

Ѿ. Помного оу дѣанїа-та на Апостолы-тѣ.

Budae die 17. *Maii* 1825.

Potest imprimi
Georgius Petrovics m. p.
Censor Librorum.